

**Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia
na ženách na roky 2022 - 2027**

december 2021 Bratislava

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. AKTUÁLNY STAV A VÝVOJ.....	4
AKTUÁLNE POZNATKY O VÝSKYTE NÁSILIA.....	4
SYSTÉM PODPORY A POMOCI.....	5
III. VPLYV PROTIPANDEMICKÝCH OPATRENÍ COVID-19 NA NÁSILIE V RODINÁCH.....	8
IV. NÁSILIE NA ŽENÁCH Z POHLADU POLICAJNEJ ŠTATISTIKY	13
PRIESTUPKY	13
TRESTNÉ ČINY.....	14
V. AKČNÝ PLÁN.....	18
PRIORITNÁ OBLASŤ Č. 1: OCHRANA ŽIEN ZAŽÍVAJÚCICH NÁSILIE A ICH DETÍ	18
PRIORITNÁ OBLASŤ Č. 2: PREVENCIA NÁSILIA NA ŽENÁCH	22
PRIORITNÁ OBLASŤ Č. 3: INTEGROVANÉ POLITIKY A ZBER ÚDAJOV (KOORDINOVANÝ PRÍSTUP ZALOŽENÝ NA POZNATKOCH)	27
PRIORITNÁ OBLASŤ Č. 4: EFEKTÍVNE POSTIHOVANIE NÁSILIA NA ŽENÁCH	30
VI. MONITORING A EVALUÁCIA	32
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	33

PRÍLOHY:

PRÍLOHA Č. 1: POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PRE ŽENY
ZAŽÍVAJÚCE NÁSILIE A ICH DETI

PRÍLOHA Č. 2: POLICAJNÉ A JUSTIČNÉ DÁTA ZA ROK 2020

PRÍLOHA Č. 3: DEFINÍCIE A FORMY NÁSILIA

I. ÚVOD

Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2022 - 2027 (ďalej len „Akčný plán“) nadväzuje na Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 - 2019.¹ Úloha predložiť Akčný plán vyplýva Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 498 z 19. augusta 2020² a dopĺňa Celoštátnu stratégiu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021 – 2027 a Akčný plán rovnosti žien a mužov na roky 2021 - 2027.³ Nové znenie správy o plnení Národného akčného plánu na elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 - 2019 bolo dňa 21. októbra 2020 vládou Slovenskej republiky vzaté na vedomie.⁴

Násilie na ženách predstavuje najzávažnejšiu formu porušovania ľudských práv a diskriminácie žien. Napriek odhadovanému vysokému výskytu vykazuje, nielen na Slovensku, ale i v celej Európe a v globálnom meradle, vysokú mieru latencie. Väčšina násilných činov páchaných na ženách a v rodinách sa pácha doma za zavretými dverami, kde okrem detí nie sú prítomní žiadni iní svedkovia. Vysokú latenciu tohto typu násilia konštatuje aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky prostredníctvom správy o činnosti za rok 2020 a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej republike, kde sa zamerala aj na problematiku domáceho násilia.⁵

Samotné deti nie sú len svedkami násilia páchaného na ich matke, sú jeho priamymi obeťami. Práve citlivosť a náročnosť problematiky takejto formy násilia prispeli k dlhodobej tabuizácii témy, ktorá sa dostala do pozornosti verejných politík.

Napriek posunu v problematike násilia na ženách za ostatné roky je stále nutné konštatovať, že na Slovensku chýba systémový prístup a koordinované zabezpečenie jednak pomoci ženám zažívajúcim násilie, ale i systematická primárna prevencia, teda predchádzanie násiliu. Napriek tomu, že sme si vedomí skutočnosti, že obeťami násilia v rodine sú aj muži, vzhľadom na disproporčné zasiahnutie žien násilím sa predkladajú materiály týkajúce sa primárne ženských obetí ako osobitnej formy porušovania ľudských práv žien a diskriminácie žien, pričom násilie na ženách v partnerských vzťahoch predstavuje len jednu z jeho foriem. Rovnako apeluje aj na potrebu riešenia problematiky každého typu násilia v rodine, ako napr. násilia páchaného voči deťom, násiliu páchanému na mužoch, násilie na seniorkách a senioroch, násilie na zdravotne postihnutých

---

¹ Dostupné napr. na: https://www.gender.gov.sk/wp-content/uploads/2012/06/NAP_nasilie_print.pdf

² Plán práce vlády Slovenskej republiky na II. polrok 2020. Dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18639/1> Predseda vlády SR udelil súhlas s odkladom termínu plnenia úlohy vytvoriť Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách 2020 – 2025 s novým termínom do 30. júna 2021. Následne, vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu v súvislosti s COVID-19 a protipandemickými opatreniami, bol termín plnenia úlohy predĺžený do 31. decembra 2021 aj s aktualizáciou časového obdobia predloženého akčného plánu.

³ Schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 223 zo dňa 28. apríla 2021. Dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25845/1>

⁴ Správa o plnení opatrení a úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu na elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 - 2019 bola dňa 23. septembra 2020 vládou Slovenskej republiky vzatá na vedomie (dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25269/1>), avšak na základe administratívnej chyby v materiáli bolo potrebné znovo predloženie predmetného materiálu na rokovanie vlády. Dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25386/1>

⁵ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&CisObdobia=8&ID=606>

členoch rodín, partnerskému násiliu v homosexuálnych vzťahoch⁶, voči osobám zažívajúcim násilie pochádzajúcich z marginalizovaných komunit.

II. AKTUÁLNY STAV A VÝVOJ

Aktuálne poznatky o výskyte násilia

Ženy na Slovensku zažívajú násilné správanie predovšetkým od svojich partnerov. Prevalencia násilných skúseností na strane žien platí pre všetkých päť sledovaných druhov násilia,⁷ pri fyzickej agresii a sexuálnom násilí, je to takmer výlučná skúsenosť žien. Ide pritom zväčša o opakovanú skúsenosť s násilnými skutkami, čo signalizuje pretrvávajúce násilné správanie partnera po dlhšie časové obdobie.⁸

Výskumné údaje naznačujú, že život s násilným partnerom má výrazné dopady na zdravie žien a vyhranenejšie formy násilia v intímnom vzťahu mali u pomerne rozsiahlej skupiny žien bezprostredné zdravotné následky. Zranenie či iný zdravotný problém priznala viac ako jedna tretina žien. Najčastejšie ide o „psychické a psychiatrické problémy“ a „škrabance a menšie modriny“; a v rôznej početnosti kombinácií aj „monokel“, „rany alebo rezné rany“, „vnútorné zranenie alebo zlomeniny“, „zranenia na pohlavných orgánoch“ a „iné gynekologické problémy“. Stresujúce a traumatizujúce skúsenosti⁹ s násilným správaním môžu viesť až k posttraumatickej stresovej poruche. Emocionálne ťažkosti spojené s posttraumatickým stresovým syndrómom sa týkajú minimálne jednej pätiny až polovice žien s násilnými zážitkami. Ženy so skúsenosťou s násilím najčastejšie pociťujú „opakované nepríjemné spomienky, myšlienky alebo obrazy o udalosti, ktorú zažili“ (49,9 %) a „intenzívny pocit nepohody, keď vám niečo pripomenulo udalosť, ktorú ste zažili“ (46,2 %).

Podľa reprezentatívneho výskumu domáceho násilia na Slovensku 19,3 % žien uviedlo akúkoľvek skúsenosť s násilným správaním od partnera. Výskum tiež ukázal pomerne malý rozdiel medzi celkovým a opakovaným výskytom prejavov agresie od partnera. To vypovedá o tom, že útoky od partnera majú tendenciu opakovať sa a súčasne ženy Slovenska skutky agresie od partnerov zažívajú alebo zažívali po dlhší čas.¹⁰

Podľa policajných štatistík bolo v roku 2020 zavraždených alebo zabitých 31 žien, v 12 prípadoch rukou ich vtedajšieho alebo bývalého partnera.¹¹

Celoživotná prevalencia sexuálneho násilia na ženách je 4,9 %, pričom po dovŕšení 15 rokov je miera prevalencie 3,8 %. 71 % žien so skúsenosťou so sexuálnym násilím ho zažilo zo strany

⁶ Pozri aj Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. septembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o určení rodovo motivovaného násilia za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ (2021/2035(INL))

⁷ Ide o oblasti: psychické poškodzovanie, sociálne izolovanie a kontrola, Ekonomické zneužívanie, fyzická agresia, sexuálne násilie.

⁸ Filadelfiová J., Gerbery D., Vittek J.: Reprezentatívny prieskum domáceho násilia na Slovensku. 2017.

⁹ Emocionálne dôsledky násilia sa zisťovali prostredníctvom dvoch škál – škály posttraumatického stresového syndrómu a meranie duševnej pohody a zdravia (HSCL-10).

¹⁰ Zdroj: Filadelfiová J. a kol., Reprezentatívny výskum domáceho násilia na Slovensku (Pramenná publikácia), IVPR, 2017, Bratislava.

¹¹ Zdroj: P PZ SR, vlastné spracovanie IVPR, 2020, Bratislava

iného muža ako partnera a 38 % žien ho zažilo v partnerskom vzťahu. Aj v prípade sexuálneho násillia mimo partnerského vzťahu však väčšina žien páchatel'a poznala, celkovo takmer 9 z 10 žien páchatel'a poznalo. Podobne, väčšina sexuálneho násillia na ženách sa udiala v súkromí (doma alebo v byte, či dome niekoho iného), v škole alebo na pracovisku a až potom na verejnom priestranstve, prípadne niekde vonku. Sexuálne násillie má vážne psychické následky a niektoré z nich pretrvávajú dlhodobo. Takmer všetky ženy zažili po incidente viaceré zo symptómov posttraumatickej stresovej poruchy. V porovnaní s populáciou žien bez skúseností so sexuálnym násillím vykazujú ženy so skúsenosťou so sexuálnym násillím tiež vyššiu mieru úzkosti a depresie a nižšiu mieru vnímanej sociálnej podpory a spokojnosti s partnerským a sexuálnym životom.

System podpory a pomoci

Vláda Slovenskej republiky sa vo svojom programovom vyhlásení¹² zaväzuje „s najvyššou prioritou pokračovať v budovaní systémových riešení na ochranu a podporu obetí domáceho násillia, sexuálneho násillia a násillia páchaného na ženách, a to v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou“. Ďalej sa zasadzuje za „systémové opatrenia na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na deťoch, ženách a ďalších zraniteľných skupinách a poskytnutie dostupnej právnej ochrany, opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately deťom, ktoré sa stali obeťami násillia, ako aj sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násillie a obeť domáceho násillia.“¹³ Tento záväzok vyplýva Slovenskej republike z viacerých medzinárodných zmlúv ako sú Charta základných práv EÚ,¹⁴ Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) a jeho opčný protokol, ako aj všeobecné odporúčania Výboru CEDAW o násillí na ženách č. 19 a č. 35.

Zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obetiach“) sa upravuje definícia domáceho násillia, ktorou sa v zmysle § 2 ods. 1 písm. e) rozumie *trestný čin spáchaný násillím alebo hrozbou násillia na príbuznom v priamom rade, osvojiteľovi, osvojencovi, súrodencovi, manželovi, bývalom manželovi, druhovi, bývalom druhovi, rodičovi spoločného dieťaťa alebo inej osobe, ktorá s páchatel'om žije alebo žila v spoločnej domácnosti*. Predmetom novelizácie zákona o obetiach, účinného od 1. júla 2021 je vytvorenie tzv. intervenčných centier pre obeť domáceho násillia podľa príkladu dobrej praxe zo zahraničia (najmä Rakúska, Českej republiky) a previazanie inštitútu vykázania s poskytnutím odbornej pomoci. V zmysle zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov má príslušník Policajného zboru právo vykazať násillnú osobu zo spoločného obydlija na 10 dní, pričom táto lehota sa novelou predlžuje na 14. Počas týchto 14 dní má násillná osoba zakázaný vstup do spoločného obydlija a osoba ohrozená

¹² Vláda sa okrem iného vo svojom programovom vyhlásení zaviazala zväziť zavedenie inštitútu obžaloby vo verejnom záujme v prípadoch domáceho násillia tak, aby vec mohol prerokovať súd aj bez ingerencie orgánov činných v trestnom konaní. Vláda SR následne v súčinnosti s parlamentom zväzi zavedenie inštitútu súkromnej obžaloby v trestnom konaní aj bez ingerencie orgánov činných v trestnom konaní, v ktorom budú posudzované vybrané trestné činy týkajúce sa sféry poškodeného podľa vzoru nemeckej právnej úpravy.

Vláda SR podporuje probačnú službu pri presadzovaní alternatívnych trestov v rámci filozofie restoratívnej justície s osobitným zameraním na odsúdených mladistvých, reálne zabezpečenie intervenčných programov, programov pre páchatel'ov domáceho násillia, výchovných programov, osobitne v oblasti boja proti extrémizmu a radikalizácii, ale v ostatných oblastiach (napr. drogová trestná činnosť, násillné správanie). Vláda bude klásť dôraz na účinnú implementáciu elektronického monitoringu osôb (ESMO).

¹³ Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>

¹⁴ Čl. 7, 8, 10, 11, 12, 21, 23, 24, 25, 26 a 47

násilím (obete domáceho násillia) môže podať návrh na vydanie neodkladného opatrenia. Na základe súdneho rozhodnutia môže byť predĺžený, resp. zakázané priblíženie sa násilnej osoby k obeti.¹⁵

Model intervenčného centra je založený na previazaní policajnej intervencie s krízovou intervenciou a odbornou pomocou poskytnutou obeti alebo osobe ohrozenej domácim násilím bezprostredne po výskyte domáceho násillia. Polícia do 24 hodín po vykázaní násilnej osoby zo spoločného obydllia informuje intervenčné centrum, a to následne do 72 hodín proaktívne kontaktuje obeť domáceho násillia a ponúkne jej odbornú pomoc. Medzi úlohy intervenčného centra patrí vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia a zostavenie bezpečnostného plánu. Toto vyhodnotenie zhodnotí efektivitu vykázaní a umožňuje stanovenie ďalšieho postupu, napr. presun obeť zo spoločného obydllia, podanie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Odborne spôsobilé osoby (v odboroch psychológia, sociálna práca a právo) pôsobiace v intervenčnom centre zabezpečujú odbornú pomoc, sprevádzanie obeť v trestnom konaní, ako aj jej právne zastupovanie. Zároveň intervenčné centrum pomáha obeť kontaktovať iné inštitúcie a riešiť osobnú situáciu aj vďaka psychosociálnej podpore a poradenstvu. Rozhodnutie využiť alebo nevyužiť tieto služby je v plnej miere ponechané na obeť. Novela zákona ďalej doplnila model financovania¹⁶ cez dotácie o možnosť uzavretia zmluvy na dlhšie obdobie, napr. 3 roky, a to osobitne pre subjekty, ktoré budú pôsobiť ako intervenčné centrá. Uvedené opatrenie umožní vytvorenie siete subjektov poskytujúcich odbornú pomoc, zabezpečí poskytovanie odbornej pomoci na dlhodobej a dostupnej báze a vytvorí tiež priestor na zvyšovanie kvality poskytovanej pomoci.

Novela zákona o obetiach upravuje aj spôsob odškodňovania obeť¹⁷, kedy je možné získať odškodnenie od štátu už po začatí trestného konania a nie až po jeho právoplatnom skončení a zároveň sa zaviedla možnosť pre obeť domáceho násillia, resp. obeť trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby získať odškodnenie od štátu za utrpenú nemajetkovú ujmu. Zrýchlenie procesu pre získanie odškodnenia, kedy ho v prvom rade poskytne štát, zabezpečuje obeť

---

¹⁵ Informácie čerpané z dokumentu Priebežný stav plnenia odporúčaní adresovaných Slovenskej republike v rámci 3. kola univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva predkladaný v polovici hodnotiaceho cyklu: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26558/1>

¹⁶ Ministerstvo spravodlivosti SR zverejnilo Výzvu na predkladanie žiadostí o zápis označenia "intervenčné centrum", ako aj Štandardy kvality poskytovania služieb intervenčným centrom. Financovanie intervenčného centra je zabezpečené prostredníctvom dotačnej schémy ministerstva spravodlivosti.

Viac na: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Pomoc-obetiam/Pre-subjekty-poskytujuce-pomoc/intervencne-centrum.aspx> a <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Dotacie/DIC2022.aspx>.

¹⁷ Pre účely poskytnutia odškodnenia je v zákone zapracované aj rozšírenie okruhu obeť násilných trestných činov o pozostalé blízke osoby, ktoré v čase smrti žili so zomretým v spoločnej domácnosti v prípade, ak bola násilným trestným činom spôsobená smrť a o obeť trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby, trestného činu nedobrovoľného zmiznutia, ktorým bola spôsobená nemajetková ujma. Pri stanovovaní výšky odškodnenia pre pozostalých, novela upravuje pravidlá tak, že v prípade, ak obeť v dôsledku násilného trestného činu zomrela, každý pozostalý bude odškodnený rovnakou sumou (do výšky dvadsaťpäť násobku sumy minimálnej mesačnej mzdy). Navrhovaná úprava všetky pozostalé obeť zrovnoprávňuje, zároveň však umožňuje priznať odškodnenie v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy jedinej pozostalej obeť, ak bola odkázaná na výživu zomretého.

preklopenie často krízového obdobia po trestnom čine a znižuje riziko ďalšej viktimizácie v trestnom konaní a pri vymáhaní náhrady škody od páchatel'a.¹⁸

Podpora a ochrana žien a ich detí pred násilím je dlhodobou na Slovensku vytváraná a poskytovaná najmä neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb registrovanými alebo akreditovanými v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Poradenské centrá a zariadenia núdzového bývania poskytujúce bezpečné ubytovanie pre ženy zažívajúce násilie a ich deti (nazývané aj ako „bezpečné ženské domy“) predstavujú špecializovaný druh podpory a ochrany pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Poskytujú škálu služieb na princípe bezpečia, posilnenia, prekonania izolácie a spoločenskej zmeny. Ciele špecializovaných služieb vychádzajú z potrieb žien zažívajúcich násilie a ich detí. Na základe monitoringov periodicky realizovanými Koordinačno-metodickým centrom pre prevenciu násilia na ženách (KMC) v spolupráci s príslušnými odbormi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) za poskytovateľov služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti je možné v súčasnosti považovať poskytovateľov sociálnych služieb uvedených v prílohe č. 1.

V roku 2020 KMC podporilo vlastnú činnosť partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce (ďalej ako „PMIS“) a umožnil vytvoriť PMIS v siedmich vyšších územných celkoch (ďalej ako „VÚC“).¹⁹ KMC vytvorilo viaceré metodiky,²⁰ vykonávalo monitoring a realizovalo viacero výskumov či vykonávalo informačné a osvetové aktivity. Taktiež poskytuje workshopy pre pracovníkov a pracovníčky v oblasti poskytovania špecifických služieb pre ženy zažívajúce násilie,²¹ workshopy pre ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich

---

¹⁸ Informácie čerpané z dokumentu Priebežný stav plnenia odporúčaní adresovaných Slovenskej republike v rámci 3. kola univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva predkladaný v polovici hodnotiaceho cyklu: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26558/1>

¹⁹ Do ich činnosti bolo v roku 2020 zapojených 45 odborníkov a odborníčok, ktorí/-é v regióne zastupujú rôzne dotknuté inštitúcie a organizácie, vrátane úradov VÚC, Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, Mestských úradov, úradov Mestskej polície, MVO – poskytovateľov pomoci a podpory ženám zažívajúcim násilie, vysokých škôl a univerzít. Oproti roku 2019 sa počet zapojených účastníkov a účastníčok zvýšil, čo prispelo k zvýšeniu participatívneho prístupu. Hlavným cieľom činnosti PMIS v roku 2020 bolo v nadväznosti na činnosť v predchádzajúcom roku (zhodnotenie doterajších aktivít v kraji v oblasti prevencie násilia na ženách a spracovanie zámerov Regionálnych akčných plánov na prevenciu a elimináciu násilia na ženách) odovzdať návrhy Regionálneho akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách (ďalej ako „RAP“) resp. hodnotenia plnenia aktuálnych RAP. V 6 krajoch PMIS odovzdali spracované návrhy RAP a v bratislavskom samosprávnom kraji prišlo k zostaveniu hodnotiacej správy platného RAP. 7 dokumentov bolo predložených samosprávnym krajom, no ďalší pokrok bol ovplyvnený protiepidemiologickými opatreniami. Doposiaľ boli dokumenty prediskutované na osobnom stretnutí v treňianskom samosprávnom kraji a na online stretnutiach v nitrianskom a žilinskom samosprávnom kraji.

²⁰ Online metodiky postupov práce so ženami a ich deťmi zažívajúcimi násilie, vrátane postupov pre prácu s obeťami znásilnenia, pre všetky zainteresované pomáhajúce profesie, Metodika monitoringu dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti

²¹ Na základe zisteného dopytu pracovníkov a pracovníčok v oblasti poskytovania špecifických služieb pre ženy zažívajúce násilie sa v roku 2020 zrealizovalo vzdelávanie „Právne minimum v oblasti trestného a civilného práva“, zamerané na zvýšenie kvality poskytovania právnej pomoci a poradenstva ženám zažívajúcim násilie a ich deťom. Prezenčnou formou bolo uskutočnených 5 podujatí, online formou ďalších 6 podujatí. Celkovo sa vzdelávania zúčastnilo 145 osôb.

násilie,²² online vzdelávanie - polícia, sociálni pracovníci a pracovníčky, zdravotnícki zamestnanci a zamestnankyne, prokuratúra a súde²³ či špecializované tréningové programy na regionálnej úrovni.²⁴

V apríli 2021 uvoľnil premiér, prostredníctvom rozpočtovej rezervy predsedu vlády Slovenskej republiky, 3 mil. eur v oblasti pomoci obetiam domáceho násilia a ich deťom.²⁵

Najodvážnejším krokom vlády bolo prijatie materiálu s názvom *Ospravedlnenie vlády Slovenskej republiky za sterilizácie v rozpore s právom*²⁶, ktorého zámerom je v prvom rade vyjadriť ľútosť zo strany vlády Slovenskej republiky v prípadoch, ktoré majú silný ľudsko-právny rozmer a ospravedlniť sa za sterilizácie v rozpore s právom, ktoré sa na území Slovenska realizovali v rokoch 1966 – 1989 ale tiež v rokoch 1990 – 2004.

III. VPLYV PROTIPANDEMICKÝCH OPATRENÍ COVID-19 NA NÁSILIE V RODINÁCH

Dostupné dáta²⁷ od služieb poskytujúcich podporu a pomoc ženám zažívajúcim násilie ukazujú, že počas pandémie došlo k nárastu partnerského a domáceho násilia. Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách (KMC) Inštitútu pre výskum práce a rodiny (IVPR) realizovalo počas 1. vlny pandémie (t. j. od 30. marca 2020 do 14. júna 2020) týždňové zisťovania medzi poskytovateľmi služieb pre ženy zažívajúce násilie. V tom čase sa na služby obrátilo 1251 žien, z čoho 362 bolo nových klientok (t. j. ich služby predtým nevyužívali). Zatiaľ čo spočiatku bolo využívanie služieb utlmené, v polovici apríla 2020 začal postupný nárast, ktorý gradoval na začiatku júna 2020.

---

²² S ohľadom na legislatívne zmeny v trestnoprávnej oblasti prijaté v súvislosti s transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ sa aj v roku 2020 pokračovalo v spolupráci s Prezidiom Policajného zboru SR a Akadémiou Policajného zboru SR pri vzdelávaní vyšetrovateľov/vyšetrovateliek a poverených príslušníkov/príslušníčok polície. Pre účastníkov a účastníčky sa ďalej distribuovala Metodická pomôcka pre kontakt s obeťami trestných činov.

²³ Aj v roku 2020 boli ďalej priebežne pripravované návrhy online kurzov o problematike násilia na ženách. Sú umiestnené na <https://www.gender.gov.sk/lp-courses/> v skúšobnej prevádzke a priebežne budú dopĺňané v nasledujúcom období. Aktuálnou výzvou je technologické zabezpečenie presunu online vzdelávacích kurzov na stránku ivpr.gov.sk, do vyriešenia ktorého nie je možné sprístupniť online vzdelávanie širšej odbornej a laickej verejnosti.

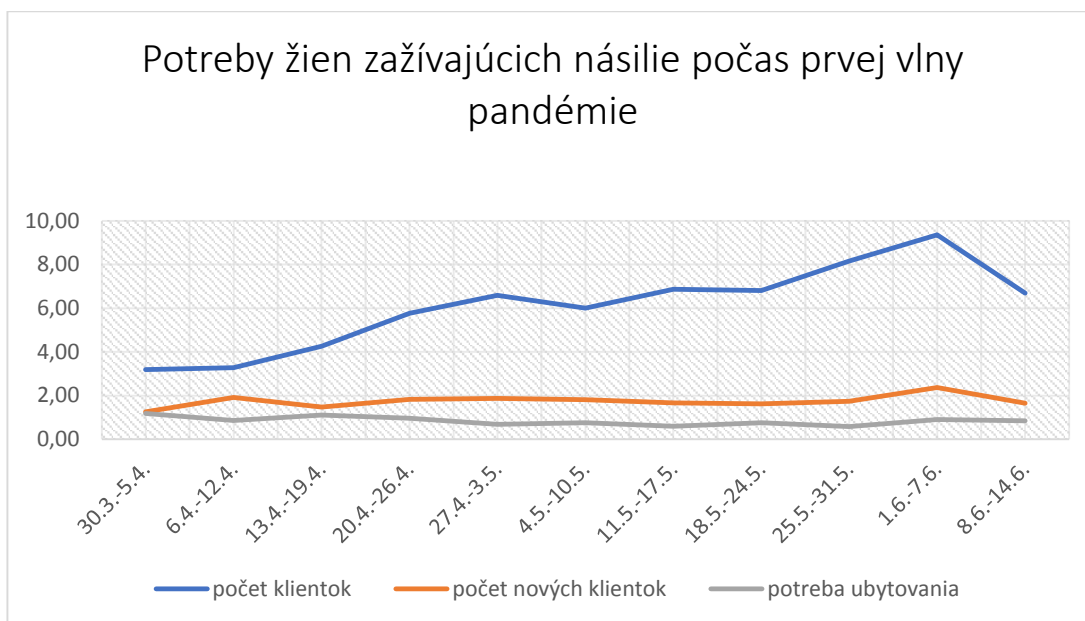
²⁴ V rámci špecializovaných tréningových programov sa okrem workshopov pre policajtky a policajtov tzv. „prvého kontaktu“ - 2 špecializované tréningy pre Okresné riaditeľstvo PZ Poprad a Humenné v roku 2020 začal realizovať aj ďalší typ vzdelávania v rámci rezortu spravodlivosti v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR s cieľom posilniť multiinštitucionálnu spoluprácu a prispieť aj k rozvoju kontaktov medzi rôznymi pomáhajúcimi profesiami a podporiť spoluprácu zainteresovaných inštitúcií. Špecializované tréningové programy o práci s páchatel'ami domáceho násilia sa organizovali pre probačných úradníkov – zamestnancov Krajských súdov SR v Prešove, Košiciach, Nitre a Bratislave s využitím lektorských kapacít psychológov Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorí realizujú sociálno-intervenčné programy pre páchatel'ov domáceho násilia v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody. Na 6 vzdelávacích podujatiach sa zúčastnilo spolu 78 osôb.

²⁵ <https://www.vlada.gov.sk/premier-uvolnil-3-miliony-eur-pre-centra-pre-obete-domaceho-nasilia/>

²⁶ Uznesenie vlády SR č. 674 zo dňa 24.11.2021; dostupné na <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26642/1>

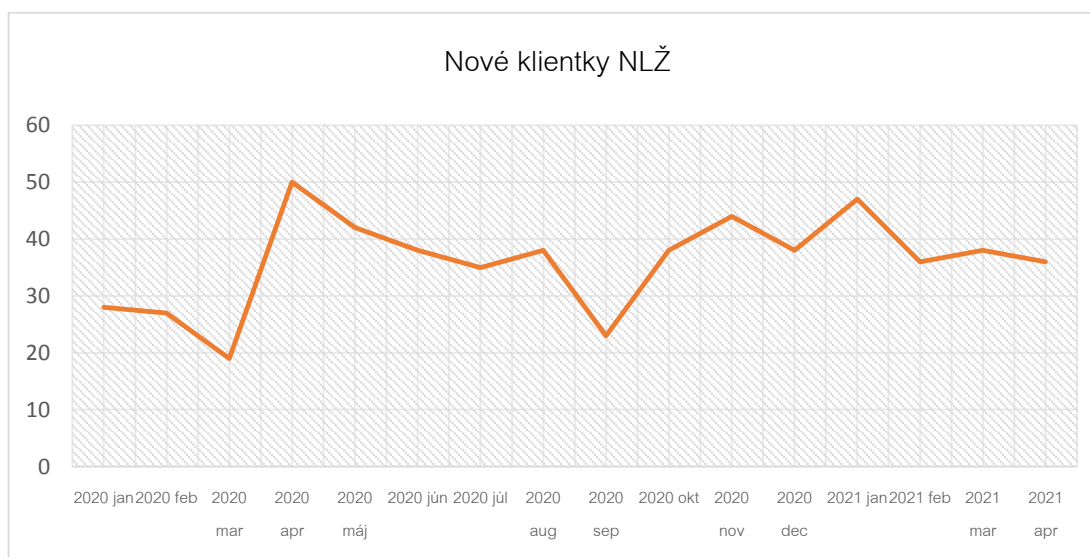
²⁷ Z. Očenášová: Vplyv protipandemických opatrení COVID-19 na násilie páchané na ženách. Bratislava, 2021.

Graf č.1; Burajová a Očenášová (2020): Potreby žien zažívajúcich násilie počas 1. vlny pandémie²⁸

Dáta Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie poskytujú celkový pohľad na obe vlny pandémie. Počet volaní na linku sa v roku 2020 zvýšil o 49 % v porovnaní s rokom 2019. Rovnako sa zvýšil aj počet žien, ktoré linku kontaktovali po prvýkrát o 37 % ako aj počet volaní od tretích osôb, teda známych a príbuzných žien zažívajúcich násilie o 43 %.²⁹ V roku 2021 pokračoval nárast žien obracajúcich sa na národnú linku. Najviac nových klientok sa obracalo na linku v apríli 2020 a v januári 2021, teda v období najprísnejších protipandemických opatrení. Záujem však pretrvával vo všetkých mesiacoch od apríla 2020 do apríla 2021 s výnimkou septembra a prevyšoval priemerný mesačný počet nových klientok za rok 2019 (25,5).

Graf č.2; Štatistiky Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie: Nové klientky počas 1. a 2. vlny pandémie

²⁸Vzhľadom k rôznym počtom služieb zúčastňujúcich sa na zisťovaní počas jednotlivých týždňov (15 – 22 poskytovateľov) uvádzame prepočet na priemerný počet žien na počet služieb zúčastnených v danom týždni.

²⁹ Vitéková, M. (2021). Správa o činnosti Národnej linky pre ženy zažívajúcich násilie za rok 2020. Bratislava.

Je teda zrejme, že počas celého pandemického obdobia sa na linku obracal zvýšený počet žien zažívajúcich partnerské alebo domáce násilie a tento trend pretrváva. Vzhľadom k tomu, že nie sú dostupné dáta za všetkých poskytovateľov služieb, nie je možné povedať, koľko žien zažívajúcich násilie vyhľadalo ich služby počas trvania pandémie. Štatistiky Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie však môžu slúžiť ako istý indikátor vzhľadom k tomu, že ide o celoslovenskú službu a v mnohých prípadoch je linka prvým kontaktom, na ktorú sa žena zažívajúca násilie obráti.

Protipandemické opatrenia, ako boli napríklad vyhlásenie mimoriadnej situácie v súvislosti s ohrozením verejného života, núdzový stav, rôzne opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) obmedzujúce obchodné prevádzky, služby, školy, či zákazky vychádzania, boli platné v čase od 11. marca 2020 do 15. mája 2021 a mali vplyv aj na fungovanie sociálnych služieb. Dňa 25. marca 2020 vydalo MPSVR SR odporúčaný postup pre poskytovateľov ambulantných sociálnych služieb o dočasnom pozastavení poskytovania služieb ambulantne a o prechode na dištančné poskytovanie služieb. Dňa 30. marca 2020 vydal ÚVZ SR usmernenie prijímať klientky a klientov do pobytových služieb až po absolvovaní 14-dňovej domácej karantény. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 220 zo dňa 14. apríla 2020 boli poskytovatelia sociálnych služieb vrátane tých pre ženy zažívajúce násilie a ich deti vyhlásení za subjekty hospodárskej mobilizácie. Vláda na jednej strane uložila pracovnú povinnosť a povinnosť poskytovať služby aj počas pandémie. Na druhej strane tým aj uznala potrebu existencie takýchto služieb a možnosť nárokovat' si pomoc pri protipandemických opatreniach, ako napríklad možnosť bezplatne získať hygienické pomôcky. Týmto uznesením zároveň vznikla povinnosť VÚC zriadiť karanténne zariadenia pre žiadateľov a žiadateľky o pobytové sociálne služby, aby mohli absolvovať povinnú 14 dňovú karanténu. V máji 2020 mali zariadenia sociálnych služieb povinnosť vypracovať a zverejniť svoje krízové plány a na začiatku júna bol MPSVR SR zverejnený plán uvoľňovania.

V októbri 2020 na začiatku druhej vlny pandémie sa poskytovatelia sociálnych služieb opäť stali subjektami hospodárskej mobilizácie. Dňa 29. septembra 2020 zverejnilo MPSVR SR svoj pandemický plán, ktorý obsahoval aj semafor s opatreniami pre rôzne druhy poskytovateľov sociálnych služieb. Pre pobytové služby krízovej intervencie podľa neho platí, že pri zhoršení epidemiologickej situácie je možné prijať novú klientku len po predložení negatívneho testu, avšak aj v tomto prípade má byť klientka na 5 až 7 dní oddelená od ostatných. Je možný aj opačný postup pri ktorom je najskôr klientka oddelená od ostatných a po uplynutí karantény je testovaná. Ambulantné služby majú podľa ministerského pandemického plánu pri zhoršení epidemiologickej situácie prejsť na dištančné poskytovanie služieb. MPSVR SR zároveň počas pandémie vydávalo viacero odporúčaní pre poskytovateľov sociálnych služieb vrátane zariadení krízovej intervencie.

Z uvedeného vyplýva, že aj keď boli a sú celoplošné protipandemické opatrenia prijaté s dobrým úmyslom, pre ženy zažívajúce partnerské alebo domáce násilie predstavujú potenciálne negatívny dopad. Nepoužiteľnosť všeobecných opatrení pre túto špecifickú cieľovú skupinu sa ukázala pri zákaze vychádzania, kedy vo výnimke nesmie chýbať ohrozenie života a zdravia, ktorému ženy s deťmi pri úteku z domácnosti násilníka čelia. Ďalej neboli vhodne nastavené podmienky v prípade vytvárania karanténnych miest pre žiadateľky a žiadateľov o pobytové sociálne služby (namiesto zariadení sociálnych služieb využívali napríklad internáty). Keďže vo

väčšine prípadov ide o matky s deťmi, ktoré potrebujú byť v krízovej situácii spolu a ubytovanie musí zohľadňovať potreby detí, ako aj ich starostlivosť. Zároveň potrebujú krízovú intervenciu a primárny dôraz na ich bezpečie.

Taktiež bolo zaznamenané zníženie fungovania rôznych inštitúcií, čo malo dopad na spomalenie riešenia právnych procesov, v ktorých figurovali ženy zažívajúce násilie. Napríklad nevyhnutné súdne pojednávania boli odročované alebo rušené. V trestnej agende bolo zrušených 21 % súdnych pojednávanií (v roku 2019 to bolo 10 %) a v rodinnej agende až 24 % v porovnaní s 10 % za rok 2019.³⁰

Rovnako ambulantné poradenské služby prešli počas 1. vlny pandémie na dištančnú, najmä telefonickú formu poskytovania poradenstva. Počas 2. vlny pandémie väčšina poradenských služieb poskytovala služby v zmiešanej forme, teda prezenčne aj dištančne podľa preferencií klientky. Možnosť využívať ambulantné služby poradenských centier bola právne sťažená len na obdobie 1. - 26. januára 2021. Od 27. januára 2021 bola zahrnutá možnosť cesty do zariadenia sociálnych služieb medzi výnimky zo zákazu vychádzania a tak návštevy poradenských centier neboli nijako obmedzované a ak, tak len individuálnymi pravidlami jednotlivých služieb.

Protipandemické opatrenia priniesli aj významné ekonomické dopady v podobe straty príjmu pre mnohých ľudí. Ekonomická neistota môže viesť k rôznym negatívnym zvládacím stratégiám ako nadužívanie alkoholu alebo návykových látok, či zadlžovanie. Tak ekonomická neistota ako aj negatívne zvládacie stratégie sú zdrojom akútneho a chronického stresu, ktorý vedie k zvýšenej miere konfliktov a partnerského násillia.³¹ Predovšetkým išlo o odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb. Matky samoživiteľky, medzi ktoré patria aj ženy so skúsenosťou s partnerským násillím po odchode od násillníka, často pracujú práve v oblasti služieb alebo v tzv. prekérnych prácach³². Osoby, ktoré prišli o prácu mohli požiadať o tzv. SOS dotáciu vo výške 300 eur mesačne v prípade, že nemali iný príjem.

Ďalšou stratou príjmu boli postihnuté ženy s deťmi do 11 rokov. Počas obdobia pandémie boli totiž na 6 až 7 mesiacov (v závislosti od regiónu) zavreté materské školy a prvé stupne základných škôl. V prípade, že si žena nemohla zosúladiť vlastnú prácu so starostlivosťou o deti doma, mohla požiadať o tzv. pandemické ošetrovné³³. Pandemické ošetrovné bolo tiež hlavným nástrojom

---

³⁰ Analytické centrum MS SR. 2021. Rok bez pojednávanií? Komentár. Dostupné na: https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2021/analyzy_komentare/20210208_COVID_REPORT_Pojednavania_FINAL_1.pdf

³¹ Peterman A, Potts A, O'Donnell M, Thompson K, Shah N, Oertelt-Prigione S, van Gelder N. 2020. Pandemics and violence against women and children. Working Paper 528. Center for Global Development: Washington, DC. Dostupné na: <https://www.cgdev.org/sites/default/files/pandemics-and-vawg-april2.pdf>

³² Prekérna práca ako pojem nemá ustálenú definíciu, ako uznalo aj Uznesenie Európskeho parlamentu o pracovných podmienkach a neistých pracovných miestach https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0290_SK.html. Naposledy navštívené 21.12.2020. Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok cituje Olsthoornovo rozlíšenie troch komponentov prekérnej práce: neisté zamestnanie, nedostatok podporných nárokov v nezamestnaní, a zraniteľnosť zamestnanca pri absencii iných príjmov (napr. príjmov partnera). <https://www.eurofound.europa.eu/sk/node/91840>

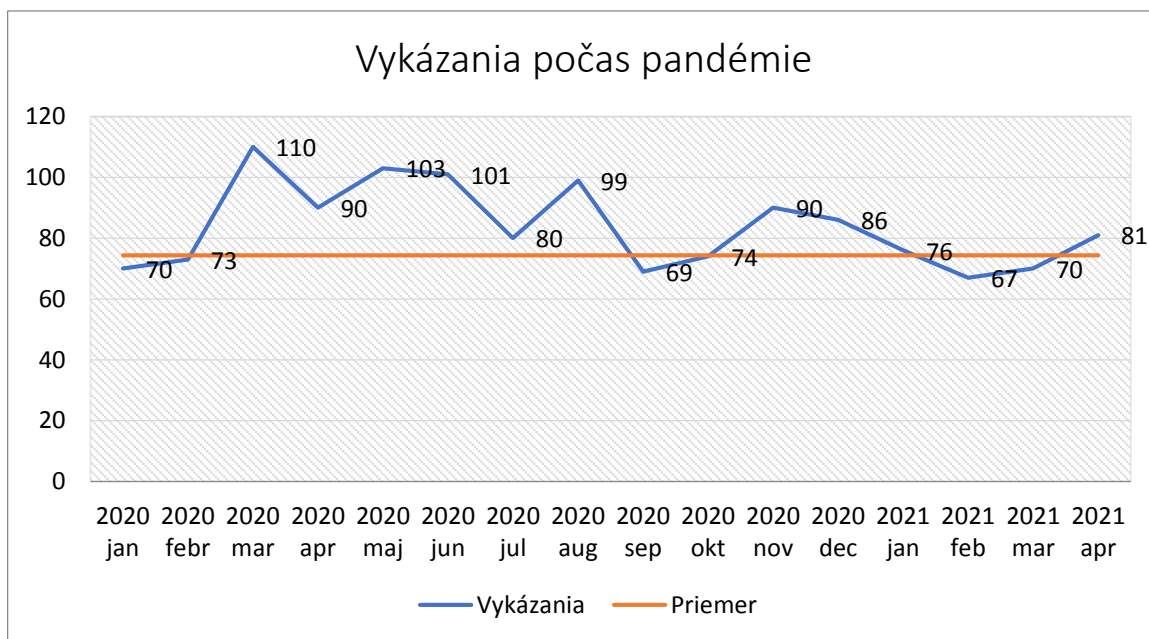
³³ V čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 rodičovi patrí nárok na tzv. pandemický rodičovský príspevok od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom zanikol zákonný nárok na rodičovský príspevok, a to v takej sume, v akej mu bol poskytovaný do zákonného zániku nároku (napríklad dovŕšením 3 rokov veku dieťaťa alebo dovŕšením 6 rokov veku, ak dieťa malo dlhodobu nepriaznivú zdravotnú stav). Nárok na tzv. pandemický rodičovský príspevok má oprávnená

podpory rodín počas pandémie. Výška pandemického ošetrovného predstavuje 55 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu. Poistenec môže poberať pandemické ošetrovné počas celej doby trvania krízovej situácie za predpokladu, ak trvá niektorá zo situácií, ktorá podmieňuje nárok na pandemické ošetrovné. Len na obdobie jedného mesiaca (apríl 2021), teda na konci druhej vlny pandémie, sa zvýšil denný vymeriavací základ pandemického ošetrovného na 75 % denného vymeriavacieho základu, čo v zásade predstavovalo 100 % čistej mzdy.

Medzi poberateľov pandemického ošetrovného patrili najmä ženy. Pre takéto rodiny, ale najmä pre matky samoživiteľky tak došlo počas pandémie k výraznému zníženiu príjmov na obdobie pol roka.

Zhoršená ekonomická situácia tak viedla nielen k vyššej intenzite partnerského a domáceho násilia, ale zasiahla aj ženy a deti, ktoré násilný vzťah opustili. Navyše, znížený príjem, či možnosť zamestnať sa bude mať vplyv aj na rozhodovanie žien odísť od násilníka, pretože môžu mať výrazne sťaženú šancu začať život v bezpečí s ohľadom na nájdenie si nového bývania, práce, či finančného zabezpečenia svojej rodiny.

Jedným z opatrení, ako môže polícia pomôcť v prípadoch partnerského a domáceho násilia, je možnosť vykázať násilníka zo spoločného obydlija. Podľa štatistík Policajného zboru Slovenskej republiky (PZ SR) došlo v pandemickom roku k výraznejšiemu využívaniu tohto inštitútu.

Graf č.3; P PZ SR, vlastné spracovanie IVPR

osoba, ktorá nemá príjem zo závislej činnosti alebo náhradu mzdy alebo nemá príjem z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo nie je poberateľom dávky sociálneho poistenia, dôchodku starobného dôchodkového sporenia, dôchodku doplnkového dôchodkového sporenia, dávky sociálneho zabezpečenia alebo nie je poberateľom peňažného príspevku na opatrovanie na toto dieťa alebo nemá nárok na rodičovský príspevok na mladšie dieťa, na ktoré si môže uplatniť zákonný nárok na rodičovský príspevok. Ak sa oprávnenej osobe vypláca ošetrovné alebo je jej poskytnuté služobné voľno s nárokom na služobný plat z dôvodu osobnej a celodennej starostlivosti o dieťa v sume nižšej, ako je suma rodičovského príspevku, oprávnená osoba má nárok na pandemický rodičovský príspevok v sume určenej ako rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku a sumou ošetrovného alebo služobného platu.

V roku 2020 realizovala polícia 1045 vykázaní zo spoločného obydla, čo predstavuje medziročný nárast o 17 % (892 vykázaní zo spoločného obydla za rok 2019). Mesiacom s najvyšším počtom vykázaní bol marec 2020 (110), teda prvý mesiac pandémie. Ako ukazuje nasledujúci graf, oproti prvým dvom mesiacom roku 2020 išlo o pomerne vysoký nárast. Od marca do decembra 2020 sa počet vykázaní s výnimkou mesiaca september pohyboval nad mesačným priemerom roku 2019 (mesačný priemer roku 2019 predstavoval hodnotu 73,44 vykázaní). Počas druhej vlny pandémie došlo v mesiacoch január a február 2021 k prepadu na úroveň začiatku roka 2020, pričom nie je zrejmé, prečo sa v týchto mesiacoch realizuje menej vykázaní či už počas pandémie alebo mimo nej. Od marca 2021 sa počty vykázaní zo spoločného obydla opäť dostali k priemerným hodnotám roka 2019. Je teda zrejmé, že počas druhej vlny pandémie bola realizácia vykázaní menej intenzívna ako počas prvej vlny. Zo samotného medziročného poklesu počtu vykázaní zo spoločného obydla však nemožno vyvodzovať záver, že došlo k poklesu domáceho násilia ako takého. Predpokladá sa, že inštitút vykázaní zo spoločného obydla mohol byť za sledované obdobie aplikovaný v menšej miere aj z dôvodu zvýšenia latencie domáceho násilia počas druhej vlny pandémie.

IV. NÁSILIE NA ŽENÁCH Z POHĽADU POLICAJNEJ ŠTATISTIKY³⁴

Domáce násilie je protiprávne konanie, ktoré z hľadiska závažnosti môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

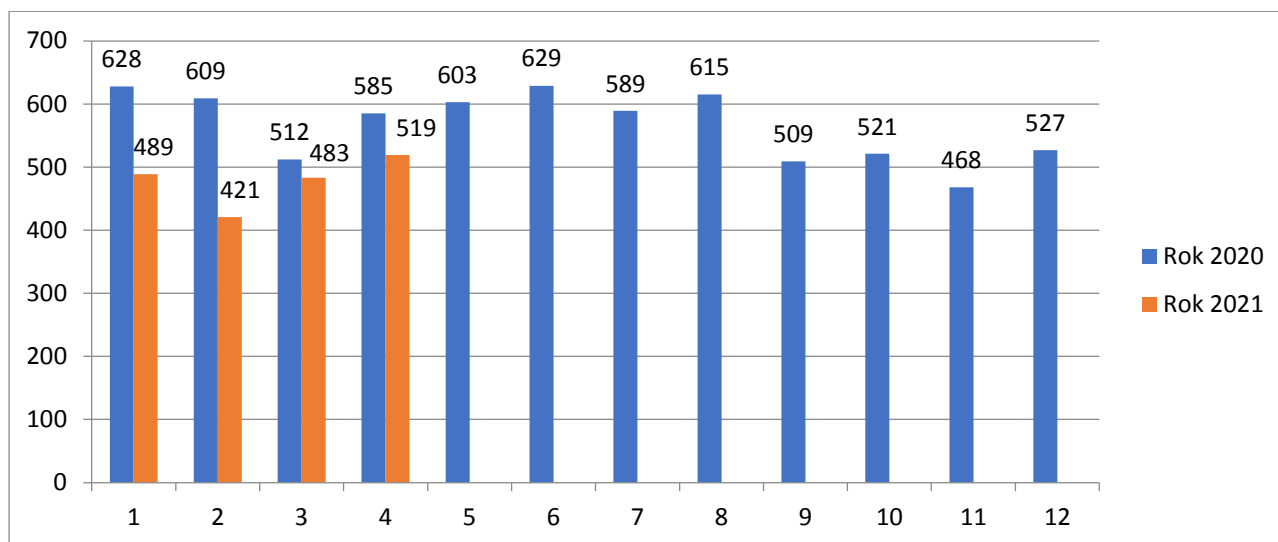
Priestupky

V prípade priestupkov sú takéto konania prevažne kvalifikované ako *priestupky proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 zákona ods. 1 písm. e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov* (ďalej len „zákon o priestupkoch“). V rámci skutkovej podstaty priestupku proti občianskemu spolunažívaniu uvádzame tie, ktoré boli spáchané v rámci domáceho násilia (t. j. na blízkej osobe alebo zverenej osobe).

Za rok 2020 bolo v rámci Slovenska PZ SR celkovo zistených 6795 priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu v rámci domáceho násilia [§ 49 ods. 1 písm. e) zákona o priestupkoch] a za prvé štyri mesiace roku 2021 bolo zistených 1912 priestupkov.

---

³⁴ Vzhľadom na osobitý charakter trestnej činnosti súvisiacej s domácim násilím, ktorá sa vyznačuje vysokou latenciou, nie je možné vylúčiť, že mohlo dôjsť aj k výraznejšiemu nárastu tejto trestnej činnosti v období pandémie COVID-19, než ukazujú štatistické údaje Policajného zboru. Nakoľko v rámci štatistiky Policajného zboru sú evidované len tie prípady, o ktorých sa Policajný zbor dozvedel, resp. boli oznámené Policajnému zboru.

Graf č. 1; P PZ SR: Počet zaevidovaných priestupkov v SR za príslušné obdobie (napomenutie, blokované konanie, objasňovanie/postúpenie)

Z hľadiska vývoja počtu zistených priestupkov v rámci domáceho násillia za jednotlivé mesiace roku 2020 bol zaznamenaný pokles počtu zistených priestupkov v mesiaci marec 2020 (začiatok pandémie COVID-19, resp. 1. vlna pandémie COVID-19), od mesiaca apríl 2020 (uvoľňovanie protipandemických opatrení) bol zaznamenaný opätovný nárast počtu priestupkov až na úroveň pred pandemiou COVID-19. Tento nárast kulminoval v mesiaci jún 2020, kedy bolo zaevidovaných najviac priestupkov v rámci domáceho násillia (629) v roku 2020. Táto hodnota však dosahovala porovnateľnú hodnotu ako pred pandemiou (január a február 2020). Ide však o počet zaevidovaných priestupkov (t. j. priestupky, o ktorých sa PZ SR dozvedel, resp. ktoré boli oznámené polícii), preto je možné, že v skutočnosti mohlo dôjsť k výraznejšiemu nárastu domáceho násillia počas pandémie COVID-19, avšak tieto prípady neboli oznámené PZ SR a ostali latentné. V mesiacoch september až december 2020 bol zaznamenaný opätovný pokles počtu priestupkov v rámci domáceho násillia.

Z hľadiska vývoja počtu zistených priestupkov v rámci domáceho násillia za jednotlivé mesiace roku 2021 bol zaznamenaný pokles počtu priestupkov v mesiaci február 2021, v mesiacoch marec a apríl 2021 bol zaznamenaný nárast. V porovnaní s rokom 2020 však hodnoty počtu zistených priestupkov v rámci domáceho násillia nedosahovali úroveň rovnakých mesiacov roku 2020, a teda možno hovoriť o medziročnom poklese.

Trestné činy

Trestný zákon neupravuje samostatnú skutkovú podstatu trestného činu domáceho násillia. Domáce násillie predstavuje rôznorodé konania rôznej intenzity. V Trestnom zákone sú obsiahnuté skutkové podstaty trestných činov, ktoré subsumujú konania, ktoré možno podradiť pod definíciu „domáceho násillia“. Ide napríklad o trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona. Podľa povahy konkrétneho prípadu môže byť akt „domáceho násillia“ právne kvalifikovaný prípadne ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 alebo podľa § 156 Trestného zákona, trestný čin vydierania podľa § 189 Trestného zákona, trestný čin znásillenia podľa § 199 Trestného zákona, trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona, trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona, trestný čin nebezpečného

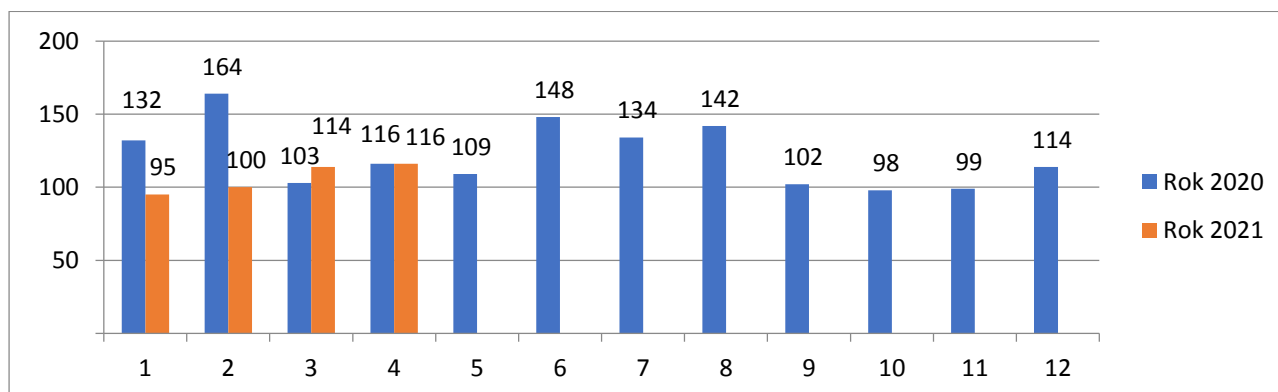

prenasledovania podľa § 360a Trestného zákona, trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 Trestného zákona alebo ako niektorý z iných trestných činov uvedených v Trestnom zákone, ak bol spáchaný na chránenej osobe, ktorou sa rozumie aj blízka osoba.

Zákonom o obetiach sa do právneho poriadku Slovenskej republiky zaviedla *legálna definícia pojmu „trestný čin domáceho násilia“*. Definícia tohto pojmu sa zaviedla výlučne na účely tohto zákona a nemá vplyv na trestnoprávne posudzovanie domáceho násilia na základe príslušných ustanovení Trestného zákona. Obete trestných činov domáceho násilia majú status „*obzvlášť zraniteľných obetí*“, ktoré požívajú zvýšenú ochranu a osobitný prístup zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

V rámci štatistického sledovania trestných činov spáchaných v súvislosti s domácim násilím sú sledované nasledovné viaceré trestné činy (ďalej len „sledované trestné činy“).³⁵

V rámci sledovaných trestných činov bolo v Slovenskej republike v roku 2020 **spáchaných príbuzným** (t. j. v rámci domáceho násilia) 1461 trestných činov, čo v medzoročnom porovnaní predstavuje nárast o 55 prípadov (1406 trestných činov v roku 2019). Za prvé štyri mesiace roku 2021 bolo spáchaných príbuzným 425 trestných činov, čo v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 predstavuje pokles o 90 trestných činov (515 trestných činov spáchaných príbuzným za prvé štyri mesiace roku 2020).

Graf č. 2; P PZ SR: Počet objasnených trestných činov v SR identifikovaných ako „domáce násilie“

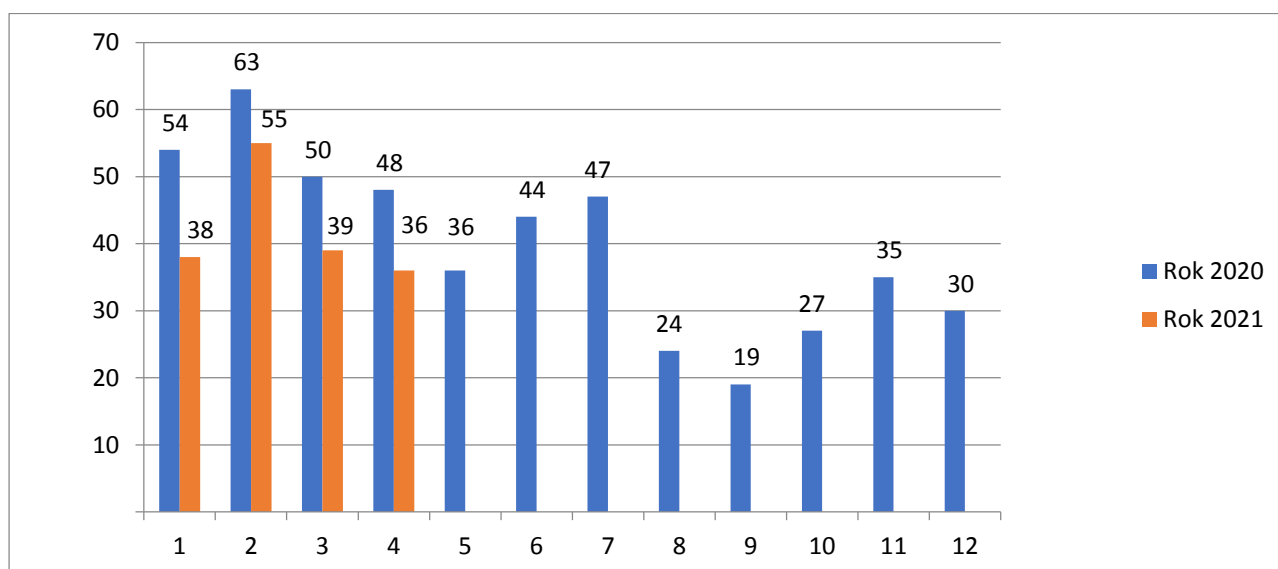
Porovnanie štatistických údajov za jednotlivé mesiace roku 2020 v Slovenskej republike ukázalo, že za mesiace marec, apríl a máj (1. vlna pandémie COVID-19) bolo zaznamenaných menej trestných činov identifikovaných ako domáce násilie (t. j. spáchané príbuzným) oproti mesiacom január a február (január 132 prípadov, február 164 prípadov, marec 103 prípadov,

³⁵ Úkladná vražda podľa § 144 Trestného zákona, vražda podľa § 145 Trestného zákona, zabitie podľa § 147 a § 148 Trestného zákona, usmrtienie podľa § 149 Trestného zákona, účasť na samovražde podľa § 154 Trestného zákona, ublíženie na zdraví podľa § 155 až § 158 Trestného zákona, pozbavenie osobnej slobody podľa § 182 Trestného zákona, obmedzovanie osobnej slobody podľa § 183 Trestného zákona, obmedzovanie slobody pobytu podľa § 184 Trestného zákona, lúpež podľa § 188 Trestného zákona, vydieranie podľa § 189 Trestného zákona, nátlak podľa § 192 Trestného zákona, porušovanie domovej slobody podľa § 194 Trestného zákona, znásilnenie podľa § 199 Trestného zákona, sexuálne násilie podľa § 200 Trestného zákona, sexuálne zneužívanie podľa § 201 a § 202 Trestného zákona, týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, násilie proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona, nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 Trestného zákona, nebezpečné prenasledovanie podľa § 360a Trestného zákona.

apríl 116 prípadov, máj 109 prípadov). V mesiaci jún, júl a august došlo opätovne k zvýšeniu počtu trestných činov spáchaných v rámci domáceho násilia (jún 148 prípadov, júl 134 prípadov a august 142 prípadov), čo mohlo byť spôsobené tým, že po uvoľnení epidemiologických opatrení a spoločenského života došlo k zvýšeniu počtu oznámených prípadov domáceho násilia, ktoré boli predtým latentné. Prípady domáceho násilia sú často oznamované až s časovým odstupom. V mesiacoch september (102 prípadov), október (98 prípadov) a november (99 prípadov) bol zaznamenaný opätovný pokles počtu trestných činov v rámci domáceho násilia, z toho v mesiacoch október a november bol zaznamenaný najnižší počet týchto trestných činov v roku 2020. V mesiaci december (114) bol zaznamenaný len mierny nárast počtu týchto prípadov. Tento trend môže súvisieť s opätovným zvýšením latencie domáceho násilia v 2. vlně pandémie COVID-19. Celkovo najvyšší počet trestných činov spáchaných príbuzným v roku 2020 bol zaznamenaný v mesiaci február (164), teda ešte pred pandemiou COVID-19.

Štatistické údaje za jednotlivé mesiace roku 2021 v Slovenskej republike ukazujú mierne narastajúci trend vývoja trestnej činnosti páchanej v súvislosti s domácim násilím od januára 2021 do apríla 2021 (v januári 2021 - 95 trestných činov, vo februári 2021 - 100 trestných činov, v marci 2021 - 114 trestných činov a v apríli 2021 - 116 trestných činov). Tieto hodnoty však stále nedosahujú úroveň hodnôt pred pandemiou COVID-19 (v januári 2020 - 132 trestných činov, vo februári 2020 - 164 trestných činov). V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 možno hovoriť o medziročnom poklese.

Za rok 2020 bolo v rámci Slovenskej republiky zistených 477 trestných činov **týrania blízkej osoby a zverenej osoby**, čo predstavuje v medziročnom porovnaní zvýšenie nápadu o 72 prípadov (405 prípadov v roku 2019). Za prvé štyri mesiace roku 2021 bolo zistených 168 trestných činov týrania blízkej osoby a zverenej osoby, čo predstavuje v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 pokles nápadu o 47 trestných činov (215 trestných činov za prvé štyri mesiace roku 2020).

Graf č.3; P PZ SR: Počet objasnených trestných činov v SR identifikovaných ako „týranie blízkej osoby a zverenej osoby“

Porovnaním štatistických údajov za jednotlivé mesiace 2020 možno konštatovať, že v mesiacoch marec až máj mala táto trestná činnosť klesajúci trend vývoja (január 54 prípadov, február 63 prípadov, marec 50 prípadov, apríl 48 prípadov, máj 36 prípadov). Od mesiaca jún došlo opäťovne k nárastu tejto trestnej činnosti späť smerom k úrovni hodnoty mesiaca apríl (jún 44 prípadov, júl 47 prípadov). V mesiacoch august a september došlo k výraznejšiemu poklesu nápadu tohto trestného činu (august 24 prípadov, september 19 prípadov). V mesiaci september (19) bol dokonca zaznamenaný najnižší nápad tohto trestného činu v roku 2020. Od mesiaca október bol zaznamenaný mierny nárast nápadu (október 27 prípadov, november 35 prípadov, december 30 prípadov). Celkovo najvyšší nápad tohto trestného činu v roku 2020 bol zaznamenaný v mesiaci február (63), t. j. pred pandémiou COVID-19.

Štatistické údaje za jednotlivé mesiace roku 2021 v Slovenskej republike poukázali na výraznejšie zvýšenie nápadu trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby v mesiaci február 2021 (na hodnotu 55 trestných činov), v ostatných mesiacoch nápad dosahoval približne rovnakú úroveň. V medzročnom porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 však možno hovoriť o poklese nápadu.

Avšak po uvoľnení protipandemických opatrení a spoločenského života je možné sa domnievať, že došlo k zvyšovaniu počtu oznámených prípadov týrania, ktoré boli predtým latentné. Nakoľko prípady týrania bývajú často oznamované PZ SR až s časovým odstupom.

Ďalšie policajné a justičné dáta v prípadoch partnerského a domáceho násillia za rok 2020 sú uvedené v prílohe č. 2.

V. AKČNÝ PLÁN

MPSVR SR využilo pri príprave predkladaného materiálu, v súlade s odporúčaniami Pravidiel zapájania verejnosti do tvorby verejných politík prijatých uznesením vlády Slovenskej republiky č. 645 zo 17. decembra 2014, postup uvedený v scenári 4 s využitím modelu koordinačnej skupiny. Aktívne sa pracovalo s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií prijatých uznesením vlády Slovenskej republiky č.197 z 26. apríla 2017.

Tvorbe Akčného plánu predchádzalo preskúmanie predošlých akčných plánov a zmapovanie poznatkov, ktoré boli smerodajné najmä pre nastavenie štruktúry dokumentu a mechanizmu konzultácií, rešpektujúc princípy participácie. Základnou platformou zapojenia dostatočného počtu relevantných zainteresovaných aktérov štátnej správy, samosprávy, akademickej obce a mimovládnych organizácií a expertiek v danej problematike je Výbor pre rodovú rovnosť Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Celkový proces tvorby Akčného plánu bol však silne ovplyvnený pandemickou situáciou v priebehu rokov 2020 a 2021, preto bolo nevyhnutné pristúpiť k online formátom.

Štruktúra Akčného plánu na nasledujúcich šesť rokov definuje štyri prioritné oblasti, ktoré sa zameriavajú na prevenciu násillia, ochranu žien zažívajúcich násillie a ich detí, efektívne postihovania násillia a koordinovaný prístup založený na poznatkoch.

Prioritná oblasť č. 1: Ochrana žien zažívajúcich násillie a ich detí

Priority v oblasti č. 1:

- Zabezpečenie komplexnej ochrany žien pred násillím, prístup k pomoci a podpore vrátane dlhodobej pomoci zameranej na zmiernenie alebo odstránenie rôznych dopadov násillia a udržateľnosť špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násillie a osobitne pre tehotné ženy zažívajúce násillie v dostatočnom počte, geografickom rozmiestnení a kvalite s ohľadom na potreby žien zažívajúcich násillie a ich detí.
- Zvýšenie dostupnosti služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti
- Zvýšenie ochrany bezpečia detí žien zažívajúcich násillie a ich špecializovaná podpora
- Zvýšenie dostupnosti a využívania prostriedkov právnej ochrany, vrátane informovanosti o nich
- Zabezpečiť finančné zdroje na implementáciu a udržateľnosť opatrení
- Podpora mimovládnych organizácií a zapojenie občianskej spoločnosti

- Zlepšenie informovanosti žien zažívajúcich násilie o dostupných podporných službách pre ženy zažívajúce násilie a ich deti, a právnych opatreniach v jazyku, ktorému rozumejú

p. č.	Úloha	Indikátor	Termín plnenia	Gestor	Spolugestor	Fin. zdroj	Indikatívne sumy v eurách		
							Fondy EÚ	ŠR spolu-financovanie	ŠR
1.1	Zabezpečenie trvalej udržateľnosti akreditovaných subjektov pomoci obetiam domáceho násilia s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet akreditovaných subjektov, výška finančných prostriedkov poskytnutá v danom roku	2022 - 2027	MS SR		ŠR			400.000,00*
1.2	Zavedenie systému intervenčných centier poskytujúcim krízovú intervenciu obetiam domáceho násilia minimálne v každom VÚC s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet IC, počet obetí, ktorým bola poskytnutá krízová intervencia v rámci VÚC	2022 - 2027	MS SR		ŠR			1.600.000,00**
1.3	Zabezpečenie udržateľného financovania intervenčných centier a akreditovaných subjektov pomoci obetiam domáceho násilia s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na	Výška poskytnutých finančných prostriedkov, počet podporených subjektov	2022 - 2027	MS SR		ŠR			2.000.000,00***

	ženách								
1.4	Podpora činnosti intervenčných centier a ich metodické riadenie s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet IC, počet obetí, ktorým bola poskytnutá právna pomoc	2022 - 2027	MS SR		bez nároku na financovanie			
1.5	Využívanie neodkladných opatrení na ochranu pred násilím prostredníctvom podpory činnosti intervenčných centier s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet prípadov, v ktorých boli podané neodkladné opatrenia	každoročne od 2022	MS SR	IC	bez nároku na financovanie			
1.6	Zabezpečiť poradenstvo v prípadoch odškodnenia obetí domáceho násilia prostredníctvom intervenčných centier s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet odškodnených v prípadoch domáceho násilia	každoročne od 2022	MS SR	IC	bez nároku na financovanie			
1.7	Poskytovanie základných informácií a sprostredkovanie služieb a odbornej pomoci obetiam trestných činov, vrátane žien zažívajúcich násilie, prostredníctvom	Počet klientov informačných kancelárií pre obeť trestných činov	každoročne od 2022	MV SR		bez nároku na financovanie			

	informačných kancelárií pre obete trestných činov								
1.8	V čase vyhlásenia krízového alebo núdzového stavu prijať aj výnimky - špecifické opatrenia pre osoby zažívajúce partnerské a domáce násilie ako osoby ohrozené na živote a zdraví	Pandemický krízový plán: Výnimka zo zákazu vychádzania na cestu do zariadenia sociálnych služieb; Poskytovatelia sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti vyhlásení za subjekty hospodárskej mobilizácie.	priebežne	MV SR	MPSVR SR ÚVZ	bez nároku na financovanie			
1.9.	Predloženie návrhu systematického financovania organizácií pomáhajúcim ženám zažívajúcim násilie a ich deťom vrátane domáceho násillia	Predložený návrh	2025	MPSVR SR		bez nároku na financovanie			

* Rozpočtová kapitola MS SR, ročne schválené 400 000 eur.

** Rozpočtová kapitola MS SR, ročne schválené 1,6 mil eur.

*** Rozpočtová kapitola MS SR, ročne schválené 2mil eur. Uvedená suma predstavuje súčet predchádzajúcich alokácií.

Prioritná oblasť č. 2: Prevencia násilia na ženách

Priority v oblasti č. 2:

- Realizovať komplexnú a koordinovanú prevenciu násilia na ženách na všetkých troch úrovniach prevencie so zapojením všetkých dotknutých aktérov tak, aby bolo dosahované znižovanie násilia na ženách, jeho následkov na ženy a ich deti a eliminované riziko sekundárnej viktimizácie v dôsledku konania alebo nekonania orgánu verejnej moci, subjektu poskytujúceho pomoc obetiam, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, znalca, tlmočníka, obhajcu alebo oznamovacích prostriedkov.
- Realizovaná kontinuálna primárna prevencia násilia vo výchove a vzdelávaní a v spoločnosti
- Zavedené opatrenia na prevenciu sekundárnej a opakovanej viktimizácie zažívajúcich násilie
- Dostupná terciárna prevencia násilia

p. č.	Úloha	Indikátor	Termín plnenia	Gestor	Spolugestor	Fin. zdroj	Indikatívne sumy v eurách		
							fondy EÚ/iný zdroj	ŠR spolu-financovanie	ŠR
2.1	Kampaň na zvýšenie informovanosti a podporu práv obetí trestných činov s dôrazom na domáce násilie s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet mediálnych výstupov	2022	MS SR		FM EHP	200.000,00*		
2.2	Vypracovanie metodických príručiek o prevencii sekundárnej viktimizácie obetí násilia v súdnom konaní a v prístupe k maloletým s	Počet súdov, na ktoré boli distribuované príručky	2022	MS SR		FM EHP	12.500,00*		

	rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách								
2.3	Vypracovanie vzdelávacích kurzov a poskytovanie vzdelávania pre sudcov, prokurátorov a vyšších súdnych úradníkov v oblasti domáceho násilia a ochrany obetí pred viktimizáciou s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet školení; Počet osôb zapojených do vzdelávania	2022	MS SR		FM EHP	12.500,00*		
2.4	Vypracovanie metodiky k ochrane obetí domáceho násilia v rodinnoprávnych sporoch s rodovo špecifickým prístupom k partnerskému násiliu na ženách	Počet súdov, na ktoré boli distribuované metodiky	2022	MS SR		FM EHP	12.500,00*		
2.5	Vypracovať metodiku pre poskytovanie krízovej intervencie obetiam sexuálneho násilia s rodovo špecifickým prístupom k násiliu na ženách	Počet pracovísk, na ktoré bola distribuovaná metodika	2023	MS SR		FM EHP	12.500,00*		
2.6	Vytvoriť odborné materiály pre podporu systémového vzdelávania študentov stredných a vysokých škôl v rámci prípravy na povolanie	Odborné materiály pre vzdelávanie študentov policajnej strednej školy, Akadémie	2023	MPSVR SR	MV SR VŠ	bez nároku na financovanie			

		PZ, stredných zdravotníckych škôl, lekárskech fakúlt VŠ a univerzít, fakúlt sociálnej práce a psychológie VŠ a univerzít, fakúlt práva a teológie							
2.7	Realizovať preventívne aktivity zamerané na oblasť prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách (napr. prednášky, besedy, ...)	Počet preventívnych aktivít venovaných problematike násilia na ženách	Priebežne s hodnotením k 31.12.2027	MV SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
2.8	Prostredníctvom webových stránok MV SR poskytovať preventívne rady, ako predchádzať násiliu, poskytovať odporúčania a rady, ako sa nestáť obeťou násilia, ako aj informácie o možnostiach riešenia vzniknutých krízových situácií.	Výstupy na webovom sídle www.minv.sk	Priebežne s hodnotením k 31.12.2027	MV SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
2.9	Pri príležitosti „Medzinárodného dňa eliminácie násilia páchaného na ženách“ vykonať preventívnu kampaň, zameranú na problematiku	Počet mediálnych kampaní, počet preventívnych aktivít, počet distribuovaných materiálov	Priebežne v mesiaci november s hodnotením k	MV SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			

	násilia, s cieľom zvyšovať informovanosť a právne povedomie. V rámci kampane zabezpečiť propagačné materiály zaoberajúce sa problematikou násilia, potrebné k ich realizácii.		31.12.2027						
2.10	Revízia Odborného usmernenia o postupe zdravotníckych pracovníkov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žene ohrozenej násilím Vestník MZ SR Číslo: 22247/2008 – OZS, Dňa: 5. novembra 2008	Revízia odborného usmernenia	2022	MZ SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
2.11	Aktualizácia Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o príznakoch a diagnostike zanedbávania, týrania alebo zneužívania maloletej osoby a o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby Vestník MZ SR Číslo: 07566 - 2012 – OZS, Dňa: 13.12.2012	Aktualizácia odborného usmernenia	2022	MZ SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
2.12	Vypracovanie odborných vzdelávacích materiálov	Vypracovanie kurikula,	2027	MV SR	MPSVR SR	bez nároku na			

		Súbor odborných vzdelávacích materiálov: - odborné demonštratívne videá - nahovorené prednášky - textové príručky				financovanie			
2.13	Vzdelávanie príslušníkov Policajného zboru a ďalších bezpečnostných služieb v rámci vzdelávacích programov	Počet realizovaných odborných seminárov na tému násilia páchaného na ženách, domáceho násilia a násilia v rodinách; Počet účastníkov	2027	MV SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
2.14	Vytvorenie pracovnej skupiny zloženej zo psychológov, špeciálnych pedagógov, sociálnych pedagógov, sociálnych pracovníkov, liečebných pedagógov, pedagógov a zástupcov nezávislých expertov z prostredia MNO s cieľom vytvorenia relevantných vstupov k možnosti zavedenia kvalitnej, veku primeranej a rešpektujúcej sexuálnej a	Vytvorenie pracovnej skupiny	2022	MŠVVŠ SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			

	vzťahovej výchovy do vzdelávacieho kurikula v školách, s ohľadom na právo detí na vzdelanie a rešpektujúc právo rodičov na výchovu svojich detí.								
2.15	Informovať verejnosť ako včas rozpoznať násilie páchané na ženách a o možnostiach pomoci (s osobitným zreteľom na špecificky ohrozené skupiny žien)	Priebežná aktualizácia informácií na webstránke zastavmenasilie.go v.sk	2023	MPSVR SR	KMC	bez nároku na financovanie			

*V rámci projektu „Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán“ financovaného z FM EHP v rámci programu Dobrá správa vecí verejných, zodpovedné inštitúcie, transparentnosť/Cezhraničná spolupráca.

Prioritná oblasť č. 3: Integrované politiky a zber údajov (koordinovaný prístup založený na poznatkoch)

Priority v oblasti č. 3:

- Zvýšenie poznatkov o násilí na ženách a o podpore a ochrane žien zažívajúcich násilie a ich detí (zabezpečenie systematického zberu dát celoplošných a administratívnych a jeho vyhodnocovanie)
- Zvýšenie úrovne a pravidelnosti poznatkov o postihovaní násilia
- Zabezpečiť komplexné a koordinované riešenie násilia na ženách na systémovej úrovni, vrátane multiinštitucionálnej a medzirezortnej spolupráce, ktoré bude založené na poznatkoch
- Nastaviť a implementovať komplexné a koordinované politiky
- Koordinačný orgán

p. č.	Úloha	Indikátor	Termín plnenia	Gestor	Spolugestor	Fin. zdroj	Indikatívne sumy v eurách		
							fondy EÚ	ŠR spolu-financovani e	ŠR
3.1	Zber dát o využívaní neodkladných opatrení a iných civilnoprávných prostriedkov v súvislosti s vykázaním	% podiel podaných neodkladných opatrení z celkového počtu vykázaní	každoročne od 2022	MS SR	IC	bez nároku na financovani e			
3.2	Aktívne participovať na príprave smernice EÚ k násiliu na ženách	Počet stretnutí s účasťou SK	2023	MS SR	MPSVR SR	bez nároku na financovani e			
3.3	Výberové zisťovanie „Rodovo podmienené násilie“	Realizovaný zber údajov, Vydaná tlačová správa, Záverečná správa s ukazovateľmi prevalencie rodovo podmieneného násilia	2021 - 2022	IVPR	Eurostat				
3.4	Na základe výsledkov projektu Eurostat vypracovanie hodnotiacej správy s odporúčaniami na národné zisťovanie do budúcnosti	Hodnotiaca správa s odporúčaniami pre budúce národné zisťovania rodovo podmieneného násilia	2023	IVPR					

3.5	Projekt národné zisťovanie, vytvorenie metodiky, ktorá bude špecifikovať obsah a zameranie národného zisťovania, vytvorenie metodiky k ukazovateľom (národné indikátory násilia a zisťovanie), národné zisťovanie samotné a hodnotiacia správa z národného zisťovania	Podaný projektový zámer, Schválený projektový zámer, Vytvorená metodika, Realizované zisťovanie, Ukazovatele rodovo podmieneného násilia	2024 - 2026	IVPR	ŠÚ SR				
3.6	Priebežne monitorovať postupy polície pri aplikácii oprávnenia vykázat' zo spoločného obydlija podľa § 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Počet vykázaných osôb Počet porušení vykázania	Priebežne s hodnotením k 31.12.2027	MV SR		bez nároku na financovanie			
3.7	Vypracovať analýzu dát z verejných zdrojov o výskyte domáceho násilia a násilia na ženách	Analýza dát	2023	IVPR					
3.8	Hľadanie možností systémovej udržateľnosti činnosti Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách	Návrh možností systémovej udržateľnosti KMC	2027	MPSVR SR		bez nároku na financovanie			

Prioritná oblasť č. 4: Efektívne postihovanie násilia na ženách

Priority v oblasti č. 4:

- Zabezpečiť ochranu žien pred všetkými formami násilia, dôsledne a efektívne stíhať násilie a vyvodzovať zodpovednosť voči páchatelom násilia, vrátane účinného uplatňovania ochranných opatrení.
- Zvýšenie postihovania násilia a ochrany žien zažívajúcich násilie pred trestnými činmi súvisiacimi s násilím na ženách
- Zabezpečenie a implementácia komplexnej legislatívy v oblasti násilia páchaného na ženách, ktorá zabezpečí ženám prístup k spravodlivosti a náležitému odškodneniu v občiansko-právnej oblasti

p. č.	Úloha	Indikátor	Termín plnenia	Gestor	Spolugestor	Fin. zdroj	Indikatívne sumy v eurách		
							fondy EÚ	ŠR spolufinancovanie	ŠR
4.1	Pri novele Trestného zákona navrhnuť úpravu skutkovej podstaty trestného činu znásilnenia a sexuálneho násilia na základe súčasných ľudskoprávných prístupov a skutkovú podstatu trestného činu domáceho násilia	Novelizovaný akt	2022	MS SR	MPSVR SR	bez nároku na financovanie			
4.2	Pripraviť samostatnú právnu úpravu zameranú na ochranu a podporu obetí násilia na ženách a násilia v rodinách	Zákon predložený na rokovanie vlády	2025	MPSVR SR		bez nároku na financovanie			

4.3	Vytvorenie špecializovaných tímov pre vyšetovanie násilia na ženách vrátane znásilnenia a sexuálneho násilia	Počet vyškolených vyšetovateľov pre vyšetovanie prípadov násilia na ženách vrátane znásilnenia a sexuálneho násilia	31.12.2027	MV SR	KMC z NFM				
4.4	Zvýšenie počtu špecializovaných výsluchových miestností pre vyšetovanie násilia na ženách vrátane znásilnenia a sexuálneho násilia	Počet zriadených špeciálnych výsluchových miestností	Vyhodnotenie k 31.12.2027	MV SR (z fondu EÚ ISF/AMIF)	KMC (z NFM)	ISF/AMIF/EÚ* NFM**	502.500,00 276 324,80	167.500,00 48 763,20	
4.5	Zvýšenie počtu odhalených a stíhaných prípadov obchodovania so ženami a nútených sobášov mimo aj na území Slovenskej republiky	Počty odhalených a stíhaných prípadov obchodovania so ženami a prípadov nútených sobášov	každoročne	MV SR		bez nároku na financovanie			

* Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru realizuje projekt „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obete a ďalšie obzvlášť zraniteľné obete trestných činov“ v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť (z toho 75 % ISF/AMIF/EÚ – 502.500 EUR a 25 % štátny rozpočet 167.500 EUR). Doba realizácie projektu bola stanovená od 1. februára 2018 do 31. decembra 2021, projekt sa predĺži do 12/2022, kód projektu SK 2017 ISF SC5/NC4/A1/P1. V rámci tohto projektu je naplánované v objektoch vo vlastníctve MV SR vybudovanie celkovo 15 špeciálnych výsluchových miestností.

** Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len „partner“) v spolupráci s odborom programového riadenia, medzirezortnej koordinácie a prognóz kancelárie prezidenta Policajného zboru implementuje partnerský projekt s názvom „Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu“, v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o grant z programu „Domáce a rodovo podmienené násilie“, financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Podpísaním Partnerskej dohody v auguste tohto roka pod PPZ-KP-OVYS1-2021/042845-002 (grant označený pod kódom EK2021190001) sme sa zaviazali k spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny (prijímateľ projektu) pri realizácii tohto partnerského projektu. Pre partnera projektu (t.j. MV SR) bolo vyčlenených celkovo 325.088,00 EUR (z toho 85 % NFM - 276 324,80 EUR a 15 % štátny rozpočet - 48 763,20 EUR). Ako partner projektu sme sa zaviazali, že do roku 2024 vybudujeme v objektoch vo vlastníctve MV SR 8 špeciálnych výsluchových miestností.

VI. MONITORING A EVALUÁCIA

Pre účely reálneho zlepšenia ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie a ich detí je nevyhnutné zlepšiť implementáciu plánovaných úloh. Jedným z nástrojov efektívnej implementácie je nastavenie monitorovacích mechanizmov naplňania Akčného plánu.

Predchádzajúce Akčné plány boli spravidla odpočítované v polovici a na konci obdobia implementácie, často na základe formálneho vykazovania akýchkoľvek a nie adresných činností na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách a ich detí.

Predkladaný Akčný plán predpokladá predbežné ročné monitorovacie implementácie úloh, podľa možnosti na základe dostupných administratívnych údajov. Následne každé dva roky bude vláde Slovenskej republiky predložená informácia o pokroku a prípadná aktualizácia úloh na ďalšie časové obdobie. Zabezpečenie takéhoto monitorovania implementácie úloh predpokladá aj komplexné nastavenie zberu a spracovanie relevantných administratívnych údajov.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

Akčný plán	Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2022 – 2027
bezpečné ženské domy	zariadenia núdzového bývania
CEDAW	Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien
COVID-19	ochorenie spôsobené koronavírusom SARS-CoV-2
EÚ	Európska únia
FM EHP	Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru
IC	intervenčné centrá
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
KMC	Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVO	mimovládne organizácie
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NFM	nórsky finančný mechanizmus
NLŽ	Národná linka pre ženy zažívajúce násilie
OSN	Organizácia spojených národov
P PZ SR	Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky
PMIS	partnerstvo multiinštitucionálnej spolupráce
PZ SR	Policajný zbor Slovenskej republiky
sledované trestné činy	policajné štatistické sledovania trestných činov spáchaných v súvislosti s domácim násilím
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

VÚC	Vyšší územný celok
VŠ	vysoké školy
zákon o obetiach	zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o priestupkoch	zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov